EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.9.2023
COM(2023) 527 final

2023/0319 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevässä erityiskomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevässä erityiskomiteassa, jäljempänä ’erityiskomitea’, unionin puolesta otettavan kannan vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on määrä hyväksyä suunnitellut muutokset Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä ’sopimus’, liitteeseen 47 ”Rahoitusehtojen täytäntöönpano”, jäljempänä ’liite 47’, sekä luonnos pöytäkirjaksi I ”Ohjelmat ja toimet, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu”, jäljempänä ’pöytäkirja I’, ja pöytäkirjaksi II Yhdistyneen kuningaskunnan pääsystä tiettyjen sellaisten unionin ohjelmien ja toimien mukaisesti perustettuihin palveluihin, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu, jäljempänä ’pöytäkirja II’.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Kauppa- ja yhteistyösopimus Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, jäljempänä ’Yhdistynyt kuningaskunta’, välinen kauppa- ja yhteistyösopimus, jäljempänä ’sopimus’, tuli voimaan 1. toukokuuta 2021[1]. Sopimuksen V osassa ”UNIONIN OHJELMIIN OSALLISTUMISTA, MOITTEETONTA VARAINHOITOA JA RAHOITUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET” vahvistetaan säännöt, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumista unionin ohjelmiin, toimiin ja palveluihin.

Sopimuksen 710 artiklan 1 kohdassa määrätään, että Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu niihin unionin ohjelmiin, toimiin tai poikkeustapauksissa niihin unionin ohjelmien tai toimien osiin, jotka ovat avoinna sen osallistumiselle ja jotka luetellaan pöytäkirjassa I.

Sopimuksen 731 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jos Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu unionin ohjelmaan tai toimeen, sillä voi silti olla pääsy unionin ohjelmien ja toimien puitteissa tarjottavien palvelujen piiriin sopimuksessa, perussäädöksissä ja muissa unionin ohjelmien ja toimien toteuttamista koskevissa säännöissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti. Lisäksi sopimuksen 731 artiklan 2 kohdassa määrätään, että kyseiset palvelut ja ne erityiset edellytykset, joiden mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu näihin palveluihin, vahvistetaan pöytäkirjassa II.

Pöytäkirjoja ei kuitenkaan voitu tehdä osana sopimusta, koska ohjelmiin ja toimiin osallistuminen edellyttää, että perussäädökset ovat tulleet voimaan. Perussäädöksiä ei sopimuksen tekoajankohtana ollut vielä hyväksytty. Tämän vuoksi osapuolet antoivat yhteisen julistuksen osallistumisesta unionin ohjelmiin ja mahdollisuudesta käyttää ohjelmapalveluja, jäljempänä ’yhteinen julistus’.

[1] Neuvoston päätös (EU) 2021/689, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen sekä turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavia turvallisuusmenettelyjä koskevan Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (EUVL L 149, 30.4.2021, s. 2–9).

Jotta Yhdistynyt kuningaskunta voisi osallistua tiettyihin unionin ohjelmiin vuoden 2024 alusta, pöytäkirjassa I olevassa 1 artiklassa määrätään, että Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu 1. tammikuuta 2024 alkaen seuraavilla perussäädöksillä perustettuihin unionin ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin:

- unionin avaruusohjelman ja Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston perustamisesta sekä asetusten (EU) N:o 912/2010, (EU) N:o 1285/2013 ja (EU) N:o 377/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU kumoamisesta 28 päivänä huhtikuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/696, siltä osin kuin on kyse mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun komponenttiin (”Copernicus”) sovellettavista säännöistä;
- tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta 28 päivänä huhtikuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695, siltä osin kuin on kyse mainitun asetuksen 1 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin komponentteihin sovellettavista säännöistä;
- neuvoston päätös (EU) 2021/764, annettu 10 päivänä toukokuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” täytäntöönpanoa koskevan erityisohjelman perustamisesta ja päätöksen 2013/743/EU kumoamisesta.

Lisäksi pöytäkirjassa II olevan 1 artiklan mukaan Yhdistyneellä kuningaskunnalla on sopimuksessa, perussäädöksissä ja muissa asiaa koskevien unionin ohjelmien ja toimien täytäntöönpanoon liittyvissä säännöissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti pääsy seuraaviin palveluihin:

- avaruusesineiden valvonta- ja seurantapalvelut (SST-palvelut), sellaisina kuin ne on määritelty unionin avaruusohjelman ja Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston perustamisesta sekä asetusten (EU) N:o 912/2010, (EU) N:o 1285/2013 ja (EU) N:o 377/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/696 55 artiklassa

Pöytäkirjoja I ja II sovelletaan unionin monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 neljännestä vuodesta alkaen. Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu edellä tarkoitettuihin unionin ohjelmiin vuosina 2021–2023. Sen vuoksi liitettä 47 on muutettava.

Sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan s alakohdalla perustetaan unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea.

Sopimuksen 714 artiklan 11 kohdassa määrätään, että unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi muuttaa liitettä 47. Sopimuksen 710 artiklan 2 kohdassa määrätään, että unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi hyväksyä pöytäkirjan I, ja sopimuksen 731 artiklan 3 kohdassa määrätään, että se voi hyväksyä pöytäkirjan II.

2.2. Säädökset, jotka unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean on määrä hyväksyä

Erityiskomitean on määrä hyväksyä muutokset liitteeseen 47 ja pöytäkirjat I ja II, jäljempänä ’suunnitellut säädökset’.

Suunniteltujen säädösten tarkoituksena on mahdollistaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen osallistuminen unionin ohjelmiin ja niiden mahdollisuus käyttää ohjelmapalveluja, kuten edellä on esitetty.

Suunnitelluista säädöksistä tulee sopimuksen 778 artiklan 1 kohdan mukaisesti osana sopimusta osapuolia sitovia. Kyseisessä kohdassa määrätään, että ”tämän sopimuksen pöytäkirjat, liitteet, lisäykset ja alaviitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta”. Sopimuksen liitteessä 1 olevan säännön nro 9 ja säännön nro 13 kohdan 1 mukaan erityiskomitean tekemissä päätöksissä on mainittava päivä, jona ne tulevat voimaan.

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Täten ehdotetaan, että hyväksytään pöytäkirjojen I ja II hyväksyminen ja sopimuksen liitteen 47 muuttaminen siltä osin kuin on kyse Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen osallistumisesta unionin ohjelmiin.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita”.

Ilmaisu ”säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia” käsittää myös sellaiset säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se käsittää myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla, mutta jotka ”*voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa*”[2].

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea on sopimuksella perustettu elin.

Säädös, joka erityiskomitean on määrä antaa, on säädös, jolla on oikeusvaikutuksia. Suunniteltu säädös on sitova kansainvälisen oikeuden nojalla sopimuksen 778 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Suunnitellulla säädöksellä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita.

Ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on sen vuoksi SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla

[2] Unionin tuomioistuimen tuomio 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 63 kohta.

hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää[3].

Kun suunnitellulla säädöksellä on samanaikaisesti useita tavoitteita tai kun siihen sisältyy useita osatekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista yksikään ei ole toisiin nähden liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellisessa oikeusperustassa on poikkeuksellisesti mainittava kaikki asianmukaiset oikeusperustat.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunnitellulla säädöksellä pyritään saavuttamaan tutkimuksen ja teknologian kehittämisen alaan sekä avaruusalaan liittyviä tavoitteita, ja siihen sisältyy osatekijöitä näiltä aloilta. Näitä suunnitellun säädöksen eri tekijöitä ei voida erottaa toisistaan, eikä mikään niistä ole toiseen nähden liitännäinen.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellisena oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus ja erityisesti sen 173 artiklan 3 kohta, 182 artiklan 1 ja 4 kohta, 183 artikla, 188 artiklan toinen kohta ja 189 artiklan 2 kohta.

4.3. Päätelmä

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana tulisi olla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 173 artiklan 3 kohta, 182 artiklan 1 ja 4 kohta, 183 artikla, 188 artiklan toinen kohta ja 189 artiklan 2 kohta yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

5. SUUNNITELLUN PÄÄTÖKSEN JULKAISEMINEN

Koska unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean päätöksellä, jolla muutetaan liitettä 47 ja hyväksytään pöytäkirjat I ja II, on oikeusvaikutuksia, on aiheellista julkaista unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean päätös *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* sen jälkeen, kun se on hyväksytty.

[3] Tuomio 4.9.2018, komissio v. neuvosto, C-244/17, EU:C:2018:662, 38 kohta.

2023/0319 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevässä erityiskomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 173 artiklan 3 kohdan, 182 artiklan 1 ja 4 kohdan, 183 artiklan, 188 artiklan toisen kohdan ja 189 artiklan 2 kohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa- ja yhteistyösopimus, jäljempänä ’sopimus’, tehtiin neuvoston päätöksellä (EU) 2021/689[1], ja se tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021.

(2) Sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan s alakohdalla perustetun unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean, jäljempänä ’erityiskomitea’, on sopimuksen 710 artiklan 2 kohdan ja 731 artiklan 3 kohdan nojalla määrä hyväksyä pöytäkirja I ”Ohjelmat ja toimet, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu”, jäljempänä ’pöytäkirja I’, ja pöytäkirja II Yhdistyneen kuningaskunnan pääsystä tiettyjen sellaisten unionin ohjelmien ja toimien mukaisesti perustettuihin palveluihin, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu, jäljempänä ’pöytäkirja II’.

(3) Sopimuksen 714 artiklan 11 kohdan mukaan erityiskomitea voi muuttaa liitettä 47 ”Rahoitusehtojen täytäntöönpano”, jäljempänä ’liite 47’.

(4) Liite 47 sekä pöytäkirjat I ja II ovat erottamaton osa sopimusta.

(5) On aiheellista vahvistaa erityiskomiteassa unionin puolesta otettava kanta pöytäkirjojen hyväksymiseen ja liitteen 47 muuttamiseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan s alakohdalla perustetussa erityiskomiteassa unionin puolesta otettava kanta sopimuksen 710 artiklan 2 kohdan, 714 artiklan 11 kohdan ja 731 artiklan 3

[1] Neuvoston päätös (EU) 2021/689, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen sekä turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavia turvallisuusmenettelyjä koskevan Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (EUVL L 149, 30.4.2021, s. 2–9).

kohdan nojalla hyväksyttävään päätökseen perustuu tähän päätökseen liitettyyn erityskomitean päätösluonnokseen.

Unionin edustajat erityiskomiteassa voivat sopia päätösluonnokseen tehtävistä vähäisistä teknisistä muutoksista ilman uutta neuvoston päätöstä.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja